

TORONTÁL

Ára: 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bećskerek, Obilityeva (Zápolya) u 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bećskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész ęvre . 300 D Negyedęvre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazabás szerint Megjelenik naponta délben	Ára: 1 Din

Jogegyenlőség.

A parlament keddi ősése során többek között a kisebbség jogáról is esett szó. Fribiesevity Szvetozár heves támadást intézett a németek ellen, amiért külön pártba tömörültek, azt állítva, hogy erre szükség nem volt és hogy a fennálló pártalakulatba kellett volna beolvasdaniok.

Valóban meddő törekvés volna ezzel a merev felfogással újból és újból szembeszállani és rámutatni arra, hogy minden nemzetiségnek alkotmányban biztosított joga, hogy kisebbségi programjának megvalósítása céljából politikai pártot alakítson. Annak az eldöntése pedig, vajjon az opportunitás szempontja nem tanácsolja-e az illető kisebbségnek a minden más párttól független politikai alakulat megteremtését, kizárólag csak magára a kisebbségre tartozik, de bizonyos egyúttal az is, hogy a pártalakítás tényeért senki jogos szemrehányással a kisebbséget nem illetheti, mert a közös érdekeknek ez a szerves védelme sem az államnak, sem a köznek ártalmára nem lehet.

Ezt a magától értetődő, bővebb indoklásra nem szoruló álláspontot tette magáévá Jovanovity Ljuba vallásügyi miniszter emelkedeti szellemű beszédében. Férfias nyíltsággal hangoztatta, hogy a kormány mindenkit meg fog védeni a maga jogaiban, amely kijelentésével a nemzetiségek jogállapotát kétséget nem tűrő módon alátámasztotta. És jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy a miniszternek ezt a nagyfontosságú kijelentését az egész Ház viharosan megtapsolta, ami annak a jele, hogy a polgárok jogegyenlőségének elve a papirosról mindinkább átmegy a köztudatba, hogy a teória ridegségét hova-tovább a meggyőződés lüktető vérkeringése fogja átjárni s hogy a demokrácia ragyogó igéi mihamarabb testet öltő valósággá lesznek.

Mi nem kételkedünk benne, hogy ez a megsőváró állapot csakugyan be fog következni s hogy régi tradíciók sugallatának engedve, a valódi polgári jogegyenlőség uralma újból győztesen be fog vonulni ebbe az országba. Hiába akarja sánda gyanu és fogesikorgató gyűlölet útját állni, mesterségesen csinált vádak hiába akarják a kisebbségek iránti alaptalan bizalmatlanságot fokozni. A gyanu és a gyűlölet könnyelműen elhittett magvai nem fognak kalászba szőkhetni, a koholt vádak mindenkör le fognak pattanni a politikai tisztesség érepancéljáról, amely a kisebbségeket ővezi. Minden rosszakaratú felfogással, minden hamis rágalommal szemben sziklaszilárdan áll az a tény, hogy a kisebbségek utja csak úgy vezet az

állam boldogulása felé, mint a hivatalosan államhűnek elismert bármely párté.

Ez a megismerés vezette a Házát akkor, amikor kifőró helyesléssel vett tudomást a miniszternek a polgárok egyenlőségét hangoztató kijelentéséről. Mi a felhangzó tapsban a ránk ismerés kedvező jelét látjuk és

ebből hitet meritünk arra nézve, hogy szándékaink tisztasága, törekvéseink becsületessége megértésre fog találni szerte az országban, an-elynek hovatovább valóban megbecsült polgárai leszünk, akik a gyakorlati életben is élvezni fogjuk a jogegyenlőség mindenképpen kiérdemelt áldását.

A kormány taktikát változtat az ellenzékkel szemben.

Korosec még öt napig Beogradban marad.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, máj. 17.

Bármily nagy bizonytalanság tölti be a belpolitikai helyzetet, a kormány és a parlament többsége mégis azt a nézetet vallja, hogy a további munkálkodás minden fennakadás nélkül lehetséges és a kilátások amellet szólnak, hogy komolyabb gátló akadályok legalább a közeljövőben nem fognak beállani. A szkupstina ténykedésének első mozzanata a nem vitás mandátumok igazolása volt, amelyben a kormánypárti többség akarata került győzelemre. Május 22-én következik a vitás mandátumok igazolása, amely a jelek után ítélve, sokkal hevesebb vitát fog kiváltani, mint a keddi szkupstina-ülés. Az ősülés ugyanis három demokrata. mandátum megsemmisítése felett határoznak s így érthető, hogy az ellenzék teljes készütséggel vonul fel minél kedvezőbb döntés kivívása érdekében.

A parlament eddigi működése alatt, bár még nem határozott formában, de nagyjából már megalkothattuk az elhelyezkedések képét. Az ellenzéki pártok — a mostani állapotokat véve tekintetbe — nagy kisebbségben vannak a kormány táborával szemben. A demokrata képviselők állhatatosan küzdenek a kormány ellen, de az állandó ostrom eddigelé nem volt eredményes.

A kormány, mint hírlik, taktikát változtat az ellenzékkel szemben és egészen új módszerhez folyamodik az ellenzék küzdelmének leszerelésére végett. A kormány ugyanis megállapodik a szkupstina többségével abban, hogy a nemzetgyűlés délelőtt és délután, szükség esetén pedig

este is tartson őséseket. Ezzel a kormánypártiak alkalmat akarnak adni az ellenzéknek, hogy kifáradjon és meglazítsa az állandó közös ellenmozgalmak szilárdságát. A szkupstina-őséseken tudvalevőleg az ellenzék viszi a szót, ilyen taktika mellet meg hamarosan unottá válik majd a folytonos agressziv támadás. Másrészt meg a szkupstina működésére is kedvező hatást fog gyakorolni a taktikaváltozás, mert rövidebb időn belül hozhatja meg a fontos törvényeket.

Az ellenzék mostani összetételében nem olyan erős, hogy a kormány elé akadályokat gördíthesen. Vannak azonban pártok, amelyeknek állásfoglalása még nem nyert teljesen tisztázást. Ismeretes, hogy a szkupstina eddigi ténykedésében a kormánnyal szemben lojálisan viselkedett a klerikális- és a muzulmán-párt. Nagy kérdés azonban, hogy a két párt továbbra is kitar-e a mostani taktikája mellet. Különösen azért kell fenntartással fogadni a két tábor barátságát, mert ugyanez a két párt Radics blokkjához csatlakozott s erősen vitás éppen ebből a szempontból kiindulva, hogy nem kényszerül-e eddigi politikáját megváltoztatni. A barátság tehát a mostani helyzet alakulása szerint attól függ, hogy a radikális-párt és a Radicsék közötti viszony miképpen fejlődik ki és az annyi hangoztatott közeledési kísérletek milyen pozitív eredményre vezetnek.

Az egyik beogradi lap legutóbbi számában a politikai helyzet kialakulását tárgyalja és megjegyzi, hogy a klerikálisok és muzulmánok

bármely pillanatban megváltoztathatják állásfoglalásukat és az ellenzékhez pártolhatnak, ha az illetékes tényezők nem tesznek meg minden lehetőt a blokkal szembeni ellentétek elsímitására.

Egyőbként — ellenzéki vélemény szerint — a Spaho-csoport nincs elragadtatva a kormánnyól, mert ezideig sohasem tapasztalták a közeledés jelét és teljesen izoláltan érzik magukat. Radikális körökben viszont megeőfolják ezt az állítást azzal, hogy Korosec a muzulmánok nevében is tárgyal a radikális-párttal és a muzulmánok közvetve bár, de mégis állandó összeköttetésben vannak a kormánnyal.

Korosec még néhány napig Beogradban marad, hogy információt szerezzen néhány vitás kérdésben. Beogradból Zagrebba, onnan pedig Ljubljanába utazik, ahol konferenciát tart pártbíveivel.

Gyászünnepély Worovszkyért

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, máj. 17.

Az orosz követségen tegnap folyt le a meggyilkolt Worovszkyért tartott hivatalos gyászünnepély. A követség udvarán összegyűlt közönséghez Rykov, az orosz gazdasági tanács elnöke, Kresztinszki nagykövet és Handler német kommunistavezér beszélt. Ezután a koporsót négy lovas gyászkocon a szilészi pályaudvarra vitték.

Olaszország és a magyar jóvátétel.

Róma, máj. 17.

A „Volta” távirati ügynökség szerint az olasz kormány esőtörtőkön tárgyalja Bethlen előterjesztéseit. A jóvátételi bizottság olasz delegátusai azután végeleges utasításokat kapnak, amelyek azonban kétségkívül megfelelnek Olaszország eddigi magatartásának.

Török-lengyel különtárgyalások Lausanneban.

Lausanne, máj. 17.

Török-lengyel részről hivatalosan közlik, hogy a két ország pénteken Lausanneban külön tárgyalásokat indít, amelyeknek célja a diplomáciai konzuli és kereskedelmi viszony helyreállítása. Török részről Izmed, Cserik bég, Tahia bég, lengyel részről pedig Modsalevszki berni követ, Woroniecki követ és Lados követségi tanácsos tárgyal. Mindkét oldalon remélik, hogy a megbeszélések sikerre fognak vezetni és rövidesen létrejön a meg-egyezés.

TŐZSDE

Május 16.

Beograd. A tegnapi ünnep miatt a beogradi tőzsde zárva volt.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 00122, Hollandia 21725, Newyork 555, London 256750, Páris 3695, Milano 270250,

Prága 1653, Budapest 01050, Beograd 57750, Varsó 00116, Wien 000781250.

Budapest. (Zárlat.) Amsterdam—Hollandi forint 2042—2102, Beograd cínár 5450—5650, Berlin 1350—1750, Márka 1250—1450, London 24130—24730, Font 24155—24755, Milano 252—262, Lira 257—267.

Hegyi Elza és Káldor Boriska előadó-estéje.

Beeskerek, május 18.

Két fiatal művész, Hegyi Elza előadóművész és Káldor Boriska táncművész mutatkoztak be tegnap egy önálló estély keretében Beeskerek közönségének és hozzátehetjük rögtön, hogy a legteljesebb sikerrel.

Hegyi Elzának, aki Ady Endre: „Szeretném, ha szeretnének”, „Sóhajlás a hajnalban”, „Aki helyemre áll”, „A halál rokona” és „Sírni, sírni” című verseit, Ignotustól pedig a „Bölcső előtt” c. verset szavalta igen szép, nemes hangja, intelligens felfogása van. A hang finom muzsikájával nagyon sok rejtett bájta hozta ki az elmondott verseknek. A közönség hálásan tapsolta.

Káldor Boriska táncművész Rubinstein Walzer-jét, Saint Saens, „A hattyu halála”, t. Gluck: „Ij táncát”, Strauss Taussig Capricét és egy sváb táncot járt el. A fiatal művész egyszerűen frappirozta a közönséget bámulatos lábtechnikájával és plasztikus mozdulataival. Saint-Saens: „A hattyu halála” című táncpantomimje pedig annyi költői finomsággal, bájjal volt kidolgozva, hogy a közönség percekig tapsolta ki a számot.

A közönség általános kívánságára a művésznőknek az estét meg kell ismételnünk, de minthogy szerződésük másfelé szólítja őket, ez csak egy matiné keretében lehetséges, amely vasárnap, május 20-án délelőtt 11 órakor lesz a Kaszinóban.

Előkészületek az ideai sorozásokra.

Milyen okmányok szükségesek az állításokon.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 18.

A városi katonai ügyosztályhoz tegnap érkezett meg a katonai kerületi parancsnokság rendelete, mely a sokféle kombináció után most már véglegesen és végérvényesen meghatározza az ideai sorozások idejét. A „Torontál” már hetekkel ezelőtt megbízható értesülés alapján megírta, hogy május utolsó napján tartják meg a katonai állításokat, mivel azonban eddigelő minden évben a késő nyári hónapokban írták ki a sorozásokat, megerősítésre várt az a hír, amely ezzel ellenkezőt állított.

A katonai parancsnokság rendelete szerint az 1903-as évfolyambeli hadkötelesek sorozása május hó 29-én, 30-ikán és 31-én lesz. Ugyanakkor sor alá kerülnek az 1899., 1900., 1901. és 1902. évfolyambeliek közül azok, akiket az előző állításokon alkalmatlanoknak találtak. Ugyancsak ezen a három napon tartoznak jelentkezni katonai szemlére az első, második és harmadik és utolsó ugynevezett védelmi korosztályból (1872. évtől) akik még ezig egyáltalánban nem voltak katonai szemlén (Oroszországból, hadifogásból jöttek), vagy akik „közben” alkalmatlanná váltak (szerencsétlenség vagy betegség folytán.) A sorozásokat a gimnázium épületében lévő Sokolanában tartják meg. A katonai bizott-

Bethlen magyar miniszterelnök nyilatkozik az olasz tárgyalásokról.

Magyarország ötven millió aranyfranknyi kölcsönt akar.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Róma, máj. 17.

Bethlen tegnap folytatta előadását Acerbo miniszterelnökségi államtitkárnyál Magyarország pénzügyi helyzetéről. Főképpen a Magyarország és Olaszország között életbeléptetendő ideiglenes intézkedésekre terjeszkedett ki, amelyeknek meg kell előznie az olasz-magyar kereskedelmi szerződés megkötését. A szerződés megszerkesztésére folytatandó tárgyalásokat júliusban kezdik meg.

Acerbo miniszterelnökségi államtitkár nyilatkozott a sajtónak és teljesen alaptalanoknak mondotta azokat a híreszteléseket, mintha Magyarországnak a közeljövőben nagyobb kölcsönt biztosítottak volna. Olaszország segítségére akar sietni a szűkös pénzügyi viszonyok között élő utódállamoknak, ami nem jelent azonnali készpénzbeli támogatást. Természetesen ez az álláspont nem zárja ki azt, hogy a kölcsön ügyét szóba ne hozhatnánk. Erről azonban egyelőre még nem volt szó.

A „Pesti Napló” arról értesül, hogy Rossi olasz ipariügyi miniszter a közeljövőben Wienbe és Budapestre utazik. Utazásának legfőbb célja az, hogy alapot keressen az olasz ipar nagyobb érdekeltég-vállalásának az utódállamokban.

Bethlen a „Giornale d'Italia” munkatársa előtt részletesen nyilatkozott Magyarországról és a mostani aktuális kérdésekről. A kormányom — mondotta Bethlen — Magyarországot és a magyar nemzetet ki akarja vezetni a jelenlegi kaoszából. Erről az utjáról nem térítheti le semmiféle provokáció. Országomnak Mussolini példája és műve mintaképül szolgál, aki éppen úgy mint mi, országának a talpraállítását mindennek elébe helyezte.

A miniszterelnök ezután a zálogjog ideiglenes megszüntetéséről előterjesztett kérdést ismertette, mely jelenleg a jóvátételi bizottság előtt fekszik. A kérdés elintézése után igyekezni fogunk — mondotta — kölcsönt szerezni nemzetközi pénzembereknél vagy a népszövetség-nél. Londoni és párisi látogatásának

a célja az volt, hogy megtudakolja, kaphat-e Magyarország Franciaországban és Angliában kölcsönt s ha igen, milyen feltételek mellett. Bethlen ezután elmondotta, hogy a kisenntentanak a jóvátételi bizottság elé — a zálogjog ideiglenes megszüntetése ügyében — beterjesztett és Franciaországtól támogatott javaslata nem tanúsít kellő előzékenységet a magyar kérdéssel szemben. A második javaslat ellenben, amely a bizottság olasz és angol tagjaira támaszkodik, kielégítő módon figyelembe veszi a magyar szempontokat.

Magyarországnak az a terve — folytatta Bethlen — hogy ugyanugy mint Ausztria kisebb, mondjuk negyven millió aranyfranknyi kölcsönt vegyen fel. Az összeget a leg-sürgősebb állami szükségletek fedezésére és a magyar valuta stabilizálására fordítanánk. Később nagyobb, mintegy ötszáz millió aranyfrankot kitevő kölcsönt vennénk fel. Ez utóbbi kölcsönösszeget kizárólag Magyarország gazdasági talpraállítására, az államháztartás rendezésére, az állami üzemek hiányainak kiküszöbölésére és aktívá tételükre fordítanánk.

Magyarországnak a szomszédos államokkal szembeni viszonyáról Bethlen kijelentette, hogy eddig csupán ideiglenes egyezményeket kötöttek. Magyarország most szabványos kereskedelmi szerződés megkötésére törekszik Olaszországgal, amelynek jóindulatára és támogatására főképpen Fiume kereskedelmi kikötőjének újbóli igénybevitelénél számít. Bethlen hosszasan fejtegette, hogy a fiumei kikötő használata magára Fiuméra is nagyfontosságú volna. Beszéde végén hangsúlyozta, hogy az olasz államférfiakkal érintkezve, kifejezésre juttassa Magyarországnak Olaszország iránti mély rokonszenvét és őszinte barátságát.

Bethlennél kedden és szerdán az olasz politikai, társadalmi és diplomáciai előkelőség számos tagja adta le névjegyét.

A Vendéglős-szövetség zászlószentelési ünnepélye.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 18.

Tegnap folyt le díszes keretek között a Bánsági vendéglős-, szállodás- és kávésszövetség zászlószentelési ünnepélye. Az ünnepség szerdán este zenés felvonulással kezdődött, amelynek során a két zászlóanyának szerezadót adtak.

Csütörtökön reggel nyolc órakor volt a gyülekezés a szövetség hivatalos helyiségében a „Bristol”-szállóban. A nagyszámú helybeli és vidéki vendégen kívül sok érdeklődő várta az ünnepség megkezdését. Fél kilenc órára megérkeztek a fiatalemberekből és lányokból álló nyoszolyós párok és rövidesen felvult a helybeli katonazenekar is. A Bristol-ból a Sveto Savska-utcai gör. kel. templomba ment a menet,

amelynek az élén a szövetség díszes kivitelű drága kidolgozása zászlaját vitték. A gör. kel. templomban ünnepi misén vettek részt a szövetség tagjai és a vendégek s ennek befejeztével beszentelték a zászlót. Utána a Fő-utcaán át a főtéri katólikus templomba vonultak, ahol az istentisztelet végeztével újra beszentelték a zászlót. Délelőtt tízenegy órakor kezdődött a zászlóavatási ünnepély a Kralja Petra tegrőn. A tér közepén emelt dobogón foglalt helyet a király képviseletében megjelent törzstisz, a szövetség elnöke és néhány vezetőtagja és a két zászlóanya.

Kirlyanszki Szvetozár elnök rövid beszédben éltette a királyt, melynek végeztével a katonazenekar rázengetett a himnusra. A himnusz eljátszása után a dalárda előadott néhány dalt. Ezalatt történt a szeggek beverése. Az első szeg, nemzeti szalaggal díszített kalapácsal a királyt kiküldötte, a másodikat Sztaity Miláné zászlóanya, a harmadikat pedig Súlyom Györgyné zászlóanya verte be a zászlórudba.

A menet ezután a Bristol-ba vonult, ahol gazdag fizőrai várta a vendégeket. Este kilenc órakor bankett volt. Hangverseny és táncadót finálét a jól sikerült zászlószentelési ünnepélynek.

HIREK

Wien elzárja a világtól. Wienből jelentik: Berlinnel és Páriszal a telefonösszeköttetés tegnap éjjel óta nem működik. A berlini vonalon már tegnapelőtt nagy zavarok voltak. Wien a nemzetközi hírszolgáltatással legnagyobb részben el van vágva.

Elutaztak a prágai nemzetközi parlament delegátusai. Beogradból jelentik tudósítónk: A prágai nemzetközi parlamentbe a radikális-párt három kiküldöttet delegált, még pedig: Jankovity Velizár dr. külkeletügyi minisztert, Jovanovity Vaszát és Popovity Velja képviselőket. A három delegátus megbízásáról másnemű elfoglaltság miatt lemondott, s így más kiküldöttekről gondoskodott a párt vezetősége. A választás Mitrovity Dobra dr., Janity Vo szlav és Andeity Vladimir képviselőkre esett, akik három demokrata, egy klerikális és egy munkálmán képviselővel együtt tegnap este utaztak el Beogradból.

Apponyi Albert fia megnősült. Budapestről jelentik: Apponyi egyetlen fia, György, tegnap délután tízenegy órakor tartotta esküvőjét a budapesti Bazilikában a magánvilág egyik legünnepeltebb fiatal szépségével, Odesszalhi Margit hercegnővel, Zoard herceg és Lónyay Palma grófnő husz éves leányával. Az esküvőn a magyar magánvilág minden számottevő tagja részt vett.

Nyugdíjazott segédjegyzők. Járrossy János tótarádái és Rakity Toma rudolfsgnádi segédjegyzőt nyugdíjazták.

A Velik beeskereki Férfi Dalárda értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy dalestélyét folyó hó 19-én azaz szombaton este tartja meg a Kaszinóban.

Vas- és fémöntvényeket Kranznál, Veliki Beeskerek. — Telefonszám 329.

A tanárok más pályán keresnek boldogulást. Beogradból jelenti tudósítónk: A középiskolai tanárok nagyrésze tudvalevőleg május 31-én lemond az állásáról. A tegnapi napon a tanárszöve-ég munkaközvetítő hivatali szervezett, amelynek a feladata az lesz, hogy az állástól távozó tanároknak más pályán keresessen alkalmazást.

Vak tüzlárma. Tegnap délután hat óraker félre verték a harangokat és frontbitajelzéssel tüzet jeleztek. A toronyra kitűzött zászló a Brigadira Risztitya (Aradáci) utca irányában mutatta a veszélyt. A tüzoltóság teljes készenlétben vonult fel, de csakhamar kiderült, hogy vak tüzlárma volt, amely tisztán gyakorlatozási célt szolgált.

Meghalt az ernestováci gyűjtő-gyűjtés áldozata. A napokban megírta a „Torontál”, hogy Nikolity József ernestováci cigányt a lakásán megtámadták, félholtra verték, azután pedig rágyújtották a házát. A ház ugyszólván perecek alatt lángborult, úgy hogy csak nagy munka árán sikerült az utolsó pillanatban kimenteni a szerencsétlen cigányt, Nikolityot, aki életveszélyes sérüléseket szenvedett, rokonainak a lakásán ápolták. Az orvosi tudomány nem tudta megmenteni az életnek, Nikolity oly súlyos égési sebeket kapott, amelyek a gyógyulás lehetőségét kizárták. Nikolity József az éjjel folyamán meghalt. Az esetet bejelentették a becskerek-i ügyészségnek, mely valószínűleg elrendeli az áldozat holttestének a felboncolását. A tetteseket mindezekig nem sikerült kézrekeríteni.

*** Közjegyzői iroda áthelyezése.** Dr. Milivoj Dimitrijević kir. közjegyző Veliki Beeskereken, irodáját Krunska (Korona) utca 2841. szám alá, saját házába helyezte át.

*** Atutalásokat és csekkkiírásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legutányosabban eszközöl a **Nagybecskerek-i Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület.** Telefon: Pénztár 16 Vezérigazgató 52.

Floridai állapotok. Az amerikai lapokból néha nagyon furcsa dolgok derülnek ki az ottani viszonyokról. Dolgozó emberek kénye-kévére, életre-halálra kiszolgáltatva a tökéletes igazságnak. Különösen az Unió déli, agrárius államaiban. Egyenesen a rabszolgaság intézményét tartják fenn. Kiderül egy-egy floridai jelentésből, amely arról számol be, hogy az ottani törvényhozás Savis képviselő javaslatát tárgyalta, amelyet Savis a fegyverek bérbeadási rendszerének megszüntetése érdekében nyújtott be. A floridai törvényhozás a javaslatot olyképpen módosította, hogy 63 szavazattal 15 ellenében a bérbeadott fegyverek testi fenyegetést törölte el. Borzalmas események után jutott el ideig is a floridai törvényhozás. Savis java-lata abból az alkalomból eredt, hogy a fegyverbérlet Putma Lumber Co. főkorbaes-mestere halálra korbácsolta Martin Tabert-et. A parlamenti vizsgálóbizottság kiszállt a fegyvertáborba és ott a véres korbácsolásokra vonatkozó tanuvallomásokat összegyűjtötte. Egy 19 éves fiú kijelentette, hogy öt hetenként háromszor korbácsolták meg és mindany-

nyiszor ötven ütést mértek rá. Hónapokig sebekben feküdt. Minden nap 10—12 esetben korbácsolták a táborban... „Az amerikai közvélemény nyomása alatt ment ki a táborba a parlamenti vizsgálóbizottság és az eredmény: a testi fenyegetés eltörlése. Amerikában mégis figyelembe veszik a közvéleményt. Ez alól még Florida sem bujhat ki.

*** Hangszerek javítását, tennis rekettek tartós hurozását a legolcsóbb áron elvállalja Tóth A. hangszerkészítő, Béga-végsor a volt Daun-féle hídval szemben, saját házában.**

*** Pyram vegyészeti gyár Vel. Kikindán.** „Pyram” vegyészeti gyár, Benes Testvérek és Társai cég alatt Velika Kikindán új gyári vállalat kezd meg a napokban működését. Egyelőre csak a „Pyram” terpentines cipókrém gyártja; amely a békeidőben is a legjobb és ennélfogva a legkedveltebb márka volt, míg később a „Benes” terpentinpótlékos áru és „Benes” viasz-áru, valamint a „Pyram” gazdasági szerszámkenőes, „Pyrol” fém-tisztító, „Pyram” padlófénymaz, „Pyram” feketítőkrém, „Pyram” talppolitur, „Pyram” bőrlakk, „Pyram” Perless Gloss, stb., stb. cikkek gyártását is megkezdte. A gyárnak természetesen az lesz a célja, hogy azt a hírnevet, amelyet a Benes Testvérek wieni, győri és temesvári Pyram-vállalatai kivitáltak, fentartsa és öregbítse és hogy a beléje helyezett bizalomnak minden tekintetben megfeleljen. Mi a „Pyram”? A „Pyram” a cipókrém-szakma 25 éves teljesítőképességének mai felfokozott eredménye. A legjobb külföldi anyagokból, csak a legfinomabb terpentin hozzáadásával készül és ennélfogva a bőrt puhítja, konzerválja és vízhatlanná teszi, míg konszisztenciája következtében már lehetséges felhasználni is a bőrnek sima tükörfényt kölcsönöz. A „Pyram” nem szárad, raktározóképessége hosszú és miután rajában minden doboz szabaddalmazott nyitószerkezettel van ellátva, kezelése könnyű és kellemes. Mindezen ténybeli megállapítások után kijelenthetjük, hogy a tudomány mai állása szerint a „Pyram” terpentines-cipókrém a legkötelesebb.

SPORT

UTE—Vasas 1:0 (0:0). Szerdán délután rendezték az UTE—Vasas közötti (magyar kupa) döntőmérkőzést. A match négyezer néző előtt folyt le a Margitszigeten. Az UTE biztos győztesként indult a küzdelemben. A Vasasok második csapatbeli játékosokat is szerepeltettek. A Vasas csapatok egyébként kitűnően megállották a helyüket. Eredmény 1:0 (0:0). Az egyetlen goalt a második félidőben Bluchon rugta.

Egy becskerek-i festőművész müncheni sikere.

Huszonkét év után újra Beeskereken

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 18.

1904-ben egy fiatal becskerek-i festőművész, Szekulity Sándor képképzőművészeti iskolát rendezett a kereskedelmi iskola dísztermében. Néhány kép volt talán az egész kollekciónak, keveset adott kvantitással, de annál bőkezűbb volt kvalitással. Képei kifejezőek voltak, sokat mondóak, kissé forradalmiak, mert új utakat kerestek a művészetben, eredetiek, egyéni érzésvilágának és meglátásának megrögzítésével. Szekulity Sándor a fiatal művész, aki az iskola padjából, Beeskerekről került Münchenbe, a festészet Mekkájába és ott szívtá magába a festészet nagyjainak kifinomult ízlését és tudását, innen jött haza 1904-ben mint kiforrott művész, hogy megmutassa Beeskereknek, mit tudnak a becskerekiek.

Még sokan élénken emlékeznek az 1904-iki képképzőművészeti kiállításra, nem egy szalon ekkor szerezte be képeinek egy-egy értékes darabját Szekulity kollekciónak s bizonyára többször felemlítették a körünkben eltávozott művész nevéét. Néha-néha eljött a híre Szekulity müncheni nagy sikereinek Beeskerekre is, a nagy háború azonban még ezeket a laza köteleket is szőtszakította s az idegenbe szakadt művész sorsáról már csak közvetlen becskerek-i rokonai értesültek.

A napokban Szekulity Sándor festőművész rokonainak meglátogatására Beeskerekre jött. A „Torontál” munkatársa ez alkalommal felkereste a művészt, akinél érdeklődött a jövő terveivel felől s mostani sorsáról.

Szekulity Sándor készséggel engedett ter-ünknek s néhány szóval elmondotta huszonkét év müncheni tartózkodásának történetét. Magáról keveset beszélt, a művészetéről is csak szerény néhány szóval emlékezett meg. Beeskerekről került a festészet hazájába, Münchenbe 1901-ben, ahol hat éven át volt látogatója a festészet akadémának. Haucken, Löfz és Mahr tanárok keze alól került ki, akik egyik legtehetségesebb tanítványukat látkolának lett ezután a lelkes propagálója. Új irányt követett, a plenair művészetben, melynek csakhamar a mesterei közé küzdötte fel magát. Specialitása a figurális munka, ebben azután tényleg odahaza van.

A müncheni művészeletről szólva — szomorú véleményét mondott a festőművész. Természetesen nem a fejlett művészetet értette ez alatt, hanem a művészek anyagi sorsát, mely ma már nagyon leromlott. Né-

metország kedvezőtlen gazdasági helyzete nyomásztól hat a művészeletre is, amelynek ellanyulását nem tudja megakadályozni és felpezsdíteni az idegen valuta beözönlése sem.

A festőművész most azzal a gondolattal foglalkozik, hogy magániskolát nyit Beeskereken. Terve felte persze még nem határozott véglegesen.

Milyen eljárást kell követni az utlevelekért.

Az Egyesült Államokba egyelőre szünetel a kivándorlás.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 17.

Az utlevelekhez szükséges mellékletek ügyében csaknem minden nap levelekkel fordulnak a szerkesztőséghez és kérdésekkel ostromolják a kató-ági közegeket. Hogy a hiábavaló kérdézkösdéstől mentesítsük a közönséget, illetékes helyről szerzett információ alapján megírjuk, hogy az utlevélkérvények kiállítása hogyan történik s milyen mellékletek esatolandók.

Ha Európa bármelyik államába kíván utazni és régi lejárt utlevéllel rendelkezik a kérvényező, a következő eljárást kell követnie: A rendőrségtől kérvénymintát (blankettát) vásárol s azt kitölti. A városi adóhivataltól bizonylatot kér, hogy adóját kifizette, a kapott határozatot (resenjet) pedig elviszi látványozás végett a kerületi pénzügyigazgatósághoz. Amint a látványozás megtörtént, mellékelt a bizonylatot a kitöltött kérvényblankettához, amelyhez ha a régi utlevél rajta van a fénykép, egy darab arc-képet, ellenesetben pedig két fényképet esatol s az így felszerelt kérvényt benyújtja a rendőrségnek.

Ha az utazni szándékozóknak nincs utlevele a birtokában, a következő eljárást követi: Erkölesi bizonyítványt kér a rendőrségtől. A kérvényre tizenhárom dináros bélyegyet ragaszt és öt dinár befizetéséről szóló városi adóhivatali nyugtát mellékel. A kérvénybe beirandó, hogy a kérvényező hol született, hány éves és mióta lakik Beeskereken. Ha az utas férfi, katonai bizonyítványt kér a városi katonai ügyosztály utján. A városi és állami adóhivataltól a már fentebb ismerttetett módon igazolványt kér, amely az adó kifizetését igazolja. Asszonyoknál szükséges még ezenkívül a férfi, gyermekeknél pedig a szülők beleegyezéséről szóló nyilatkozat. Végül mindezeket az okmányokat esatolni kell a kitöltött kérvényblankettához, amelyhez természetesen még két fénykép melléklendő.

Délamerikába szóló utleveleknél a következő rendszer van érvényben: Városi és állami adóbizonylat, amelyet az ismerttetett módon lehet beszerezni. A rendőrségtől politikai megbízhatóságot és büntetlen előéletet igazoló okmány. A kerületi katonai parancsnokság katonai bizonyítványa. Orvosi bizonyítvány a kivándorlóról s ha családostul megy, a család minden tagjáról. Amikor megkapta az illető utlevélt, a bírósághoz fordul ahonnan bizonyítványt kér, hogy öt éven belül nem volt büntetve. (Az igazolványt minden tizenhat éven felül családtag két példányban kéri) Ujabb orvosi bizonyítvány. Azt a határo-

BERSON

GUMMISAROK és GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőri Legjobban óv nedvesség és hideg ellen!

zatot, amelyet a rendőrségtől kap, elmenetele előtt láttamoztatni kell az alispánnál. Végül pedig az összes okmányokat elindulás előtt francia nyelvre kell lefordíttatni és hitelesíteni.

Az Egyesült-Államokba való kivándorlás egyelőre szünetel, mert az előírt quota betelt. Kérvényeket csak július elsejétől fogadnak el. Az Egyesült-Államokba való utlevelek beszerzése körüli eljárást annakidején ismertetni fogjuk.

Külföldi cégek is részt vehetnek a vajdasági mintavásáron.

A kereskedelmi miniszter engedélyezte a vásárt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, máj. 18.

A novisadi mintavásár előkészületei jórészt befejeződtek. A rendezőség már összeállította a felállítandó pavillonok tervezetét és nagyjából elvégezte a szakma szerinti beosztást is. A munka nagyobb része természetesen még hátra van, eddigi menete után itélve azonban az elvégzésre váró munkálatok is zavartalanul fognak lefolyni. A novisadi mintavásár a Vajdaság gyáriparának, kézműiparának és kereskedelmének lesz az erőpróbája s így kétszeresen érdeke a vajdasági gyáriparnak, kézműiparának és kereskedelmének, hogy olyat produkáljon és oly nagy, szinte demonstratív mennyiségben állítsa ki különféle gyártmányait, hogy az ország minden területéről érkező vendégek és a nagyszámu külföldi látogatók a legjobb benyomással távozzanak a vásár területéről. A Vajdaságban ez az első ilyen irányú vállalkozás, a bánági és bácskai gyárosoktól, iparosoktól és kereskedőktől függ az első kísérlet sikere, vagy a fájó fiasko, amely a valószínűleg köztudatban jóval alacsonyabb nivóra szállítaná le a Vajdaság produkt képességét, mint amilyen a valóságban tényleg áll.

A kereskedelemügyi minisztérium különben tegnap adta meg hozzájárulását a vásár megtartására. Az engedély szerint a mintavásár augusztus 14-ikén nyílik meg és szeptember 10-ikéig bezárólag tart. Illetékes helyen kilátásba helyezték, hogy kedvezményes áru személyközlekedési és áruszállítási jegyeket engedélyeznek a vásáron résztvevő kereskedőknek.

A bánági kereskedelmi- és iparkamara ezúton is felhívja a gyárosokat, iparosokat és kereskedőket, hogy a vásáron minél nagyobb számban vegyenek részt. Külföldi cégek, amelyeknek az SHS állam területén bejegyzett képviselőjük van, szintén részt vehetnek termékekkel a mintavásáron. A kiállítók legkésőbb folyó hó 31-éig feltétlenül jelentsék részvételüket a vásár-igazgatóságánál: Izlozsbena kancellarija, Novi Sad, Futoska-u. 65. szám.

Ügyes leányt

aki perfekt himez 969
és azsuroz, keres

NEUBAUER.
Szvetošavszka (Szerbtemplom) u. 12.

A nyugdíjasok tömörülése.

A suboticei nyugdíjasszövetség felhívása.

Beeskerek, máj. 18.

A Budapesten székelő Nyugdíjasok Országos Szövetségének közreműködésével alakult meg Suboticeán 1917. évi szeptember hó 18-án a suboticei fiókszövetség. Ugyanezen szövetség kebelében alakult meg 1918. évi január hó 21-ik napján a Gyorssegélyosztály, a részére külön megállapított feladatkörrel. A megalakulás 1214 nyugdíjassal történt. A fiókszövetség megszervezésekor még erősen lángolt a világháború és így dacára a központ legodaadóbb támogatásának, valóban lényegesnek nevezhető eredményt nem volt képes kivívni. Később bekövetkezett a területi elszakadás. Ekkor a fiókszövetség valóban árván maradt. Így az új helyzetből — érthető okokból — előállt az a szomorú valóság, hogy tevékenysége megbénult. Csúpan a gyorssegélyosztály működött, mely eme nyomasztó idő alatt valóban eredményes és áldásos tevékenységet fejtett ki, a társadalom jó szívevel bíró egyénének odaadó támogatása által. Az eredmény röviden: 4 évi fennállása alatt 134000 korona pénzbeli segélyt osztott ki. Gondoskodott az arra szorulóknak részére állások szerzéséről; betegek gyógykezelése és gyógyszeres ellátásáról. Termesztényekben (liszt, fa, burgonya és ruházati cikkekben) összesen 46700 korona értéket képviselő anyagokat osztott ki. Mindezek beszélő számok. Pedig csak egy párányi részét voltak képesek enyhíteni a nagy nyomornak. Saját életérdekeink megóvása és biztosítására — észszerű és kézenfekvő okoknál fogva — most már mint végső időben elkerülhetlenné vált az önálló szervezkedés, mely most a Vajdaság egész területére terjedne ki.

Talán felesleges kiemelni, hogy a szervezkedés célja az összes nyugdíjasoknak legalább elviselhető megélhetését biztosabb alapokra való helyezését kivívni. A kormányhatóságilag jóváhagyott alapszabályok a szövetség célját és szervezeti részleteit ismertetik. A szövetség székhelye Subotica. A tagdíjakat egy fél és egy dinárban állapították meg és azokat havi előleges részletekben fizetik be pénztárába. Ezeknél magasabb havidíjakat csak azoknak kell fizetniük, akik önként felajánlják.

Az összes nyugdíjasok alatt az állami, megyei és községi értenedők. Vagyis bírósági, vasúti, posta, telefon, csendőrség és rendőrség; továbbá a megyei és községi összes alkalmazottak, akik nyugdíjat, nyugbért vagy kegydíjat kapnak. Végül ezek özvegyei és árvái.

A vidéki szervezetek az általuk begyűjtött tagdíjak egynegyed részét megtarthatják dologi kiadásai fedezésére, háromnegyed részét pedig a suboticei szövetség pénztárába kell beszovaltatniuk.

A tagdíjak a szövetség irodájának fenntartására, dologi kiadásainak fedezésére, segélyezésekre, valamint a nyugdíjasok érdekeinek megvédését célzó utazások alkalmával felmerülő kiadások fedezésére szükségesek.

Felkérjük az összes vidéki csoportokat a tömörülésre és arra,

hogy maguk közül mielőbb jelöljék ki azokat, akiket érdekeik képviselőre a legalkalmasabbaknak tartanak. A kijelöltek jól olvasható nevét, állását és pontos lakhelyét szíveskedjenek közölni özvegy Czéner Andorné urnóval (Subotica, Vilsonova-u. 31.)

Sulyos helyzetünk egyenesen megköveteli a szervezést, amelyben minden velünk érző és embertársait szerető szívvel bíró nyugdíjasnak be kell lépnie, már csak azért is, mert egyedül ez az egy út és mód kínálkozik alkalmasnak arra, hogy sorunk jobbrafordulását előmozdithassuk és biztosíthassuk.

Tehát bátran és bizalommal alkossuk meg szervezetünket; ehhez születésünktől kezdve a Magasságostól nyert jogunk is van.

A suboticei fiókszövetség vezetője nevében: Özv. Czéner Andorné, a gyorssegélyosztály elnöke és Szokolá Gyula ügyvezető-alelnök.

Dr. Mara Jenő távollétében a szerkesztésért felelős: Juhász Ferenc.

HOMOK

állandóan kapható vagonkételekben és kisebb mennyiségben

Bergenthal szállítónál,
Veliki Beeskerek. 956

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálat és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Beeskerek, Etesova u. 5.

954

Különféle

Cserepes virágok és viragpalánták

a legjutányosabb árban kaphatók O G Á H B Á S O R városi kertésznél Veliki Beeskerek, Bajza-utca 8. sz. (Amerika-negyed).

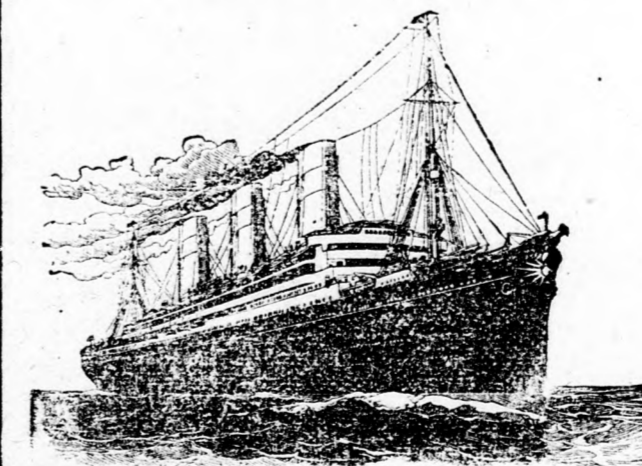
„HAMBURG-AMERIKA LINIE”

közös szolgálata az

„UNITED-AMERICAN LINES INC”-cel.

Jugoszláviai főképviselete:

J. G. Drašković, Zagreb.

Az utasok részére a legmodernebb gyors- és postagözösök I., II. és III. osztályu fülkékkel.

„Hamburg—Amerika Linie” legjobb és legkellemesebb összeköttetés Delamerikával.

Felvilágosításokkal költségmentesen szolgál a kivándorlási iroda: J. G. DRAŠKOVIĆ, Zagreb, Cesta „B” br.3. (az állami vasutállomás mellett) vagy fiókjai:

Beograd, Balkanska ulica 25. — Ljubljana, Kolođvorska ulica 36. 904 és képviseletei:

Bitolj, Gjodje J. Dimitrijević & Co., Boulevard Kralja Aleksandra 187.
Veliki Beeskerek, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4. —
Sušak, Jovo Gj. Ivošević. — Split, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13.
Gruz, Ivo Lovričević.

— Az utasokat az uton a társulat egyik tisztviselője kíséri. —

Kiadja Pleitz Fer. Pál.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek.